ĢENERĀLADVOKĀTA L. A. HĒLHUDA [*L. A. GEELHOED*] SECINĀJUMI,

sniegti 2005. gada 8. septembrī [1]

I — Ievads

1. Galvenais jautājums, kas radies šajā lietā, ir par to, vai valsts atbilstības pārbaudes procedūra būvizstrādājumu atbilstības jomā, kuras ietvaros netiek ņemti vērā sertifikāti, ko izdevušas citu dalībvalstu sertifikācijas iestādes, ir uzskatāma par pasākumu, ar ko īsteno Direktīvas 89/106/EEK par būvizstrādājumiem [2] 2. panta 1. punktā dalībvalstīm uzlikto pienākumu garantēt, ka šādi ražojumi ir piemēroti paredzētajiem mērķiem, vai turpretī tā rada importa ierobežojumus, ko aizliedz EKL 28. pants.

1 — Oriģinālvaloda — angļu.

2 — Padomes 1988. gada 21. decembra Direktīva 89/106/EEK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz būvizstrādājumiem (OV 1989, L 40, 12. lpp.), kas grozīta ar Padomes 1993. gada 22. jūlija Direktīvu 93/68/EEK, ar ko groza Direktīvu 87/404/EEK (vienkāršās spiedtvertnes), Direktīvu 88/378/EEK (rotaļlietu drošība), Direktīvu 89/106/EEK (būvizstrādājumi), Direktīvu 89/336/EEK (elektromagnētiskā savietojamība), Direktīvu 89/392/EEK (mašīnas), Direktīvu 89/686/EEK (individuālās aizsardzības līdzekļi), Direktīvu 90/384/EEK (neautomātiskie svēršanas instrumenti), Direktīvu 90/385/EEK (aktīvās implantējamās medicīniskās ierīces), Direktīvu 90/396/EEK (gāzveida kurināmā dedzināšanas iekārtas), Direktīvu 91/263/EEK (telekomunikāciju gala ierīces), Direktīvu 92/42/EEK (jauni ūdens sildītāji, ko kurina ar šķidro vai gāzveida kurināmo) un Direktīvu 73/23/EEK (elektroiekārtas, kas paredzētas lietošanai noteiktās sprieguma robežās) (OV L 220, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "Direktīva 89/106").

II — Attiecīgie tiesību akti

A — *Kopienu tiesības*

2. Direktīva 89/106 izveido tiesisko ietvaru, kas nepieciešams būvizstrādājumu brīvai apritei Kopienā. Termins "būvizstrādājumi" ir definēts direktīvas 1. panta 2. punktā kā "jebkurš ražojums, kas ir ražots, lai to pastāvīgi iekļautu būvdarbos, tostarp gan ēkās, gan inženiertehniskajos būvdarbos".

3. Atbilstoši Direktīvas 89/106 2. panta 1. punktam dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka 1. pantā minētos būvizstrādājumus var laist tirgū vienīgi tad, ja tie ir piemēroti paredzētajiem mērķiem, t.i., tiem piemīt tādi raksturlielumi, ka būvdarbi, kuros tos iekļauj, montē, izmanto vai ierīko, ja tie ir pareizi projektēti un būvēti, atbilst 3. pantā minētajām pamatprasībām. Šīs pamatprasības, kas var ietek-

mēt būvizstrādājumu tehniskās prasības, ir izklāstītas direktīvas I pielikumā kā mērķi. Attiecībā uz šo lietu pietiek atsaukties uz prasību, ka būvdarbi jāprojektē un jāveic tā, lai tie neapdraudētu tā izmantotāju vai kaimiņu higiēnu vai veselību, it īpaši ar ūdens piesārņošanu vai saindēšanu [3].

4. Atbilstoši Direktīvas 89/106 4. panta 1. punktam ar jēdzienu "tehniskās specifikācijas" šajā direktīvā ir jāsaprot standarti un tehniskie apstiprinājumi. Direktīvas 4. panta 2. punktā paredzēts, ka dalībvalstis uzskata, ka ražojumi ir piemēroti mērķiem, kam tie paredzēti, ja ar tiem var izpildīt darbus, kuros tos izmanto, ja darbi ir pareizi projektēti un būvēti atbilstoši 3. pantā minētajām pamatprasībām, un šiem ražojumiem ir EK zīme, kas nozīmē, ka tie atbilst attiecīgiem valstu standartiem, kur iestrādāti saskaņotie standarti, Eiropas tehniskajam apstiprinājumam vai valsts tehniskajām specifikācijām, kas minētas 3. punktā, ja trūkst saskaņoto specifikāciju. Iepriekš minētajā 3. punktā dalībvalstīm ir ļauts nosūtīt Komisijai to savu tehnisko specifikāciju tekstus, kuras tās uzskata par atbilstošām pamatprasībām, kas minētas 3. pantā, lai Komisija varētu pārējām dalībvalstīm paziņot šīs valsts tehniskās specifikācijas, attiecībā uz kurām tiek pieņemts, ka tās atbilst 3. pantā minētajām pamatprasībām.

5. Direktīvas 89/106 6. panta 1. un 2. punktā ir paredzēts:

"1. Dalībvalstis savā teritorijā nekavē tādu ražojumu brīvu apriti, laišanu tirgū vai izmantošanu, kuri atbilst šīs direktīvas noteikumiem.

Dalībvalstis nodrošina, ka šādu ražojumu izmantošanu mērķim, kam tie ir paredzēti, nekavē noteikumi vai nosacījumi, kurus izvirza valsts iestādes vai privātas organizācijas, kas darbojas kā valsts uzņēmums vai valsts iestāde un izmanto savu monopolstāvokli.

2. Dalībvalstis savā teritorijā tomēr ļauj laist tirgū ražojumus, uz kuriem neattiecas 4. panta 2. punkts, ja tie atbilst valsts normatīvajiem un administratīvajiem aktiem, kas ir saskaņā ar Līgumu, līdz tam laikam, kad Eiropas tehniskās specifikācijas, kuras minētas II un III nodaļā, neparedz ko citu.

3 — Būtiskākās prasības būvdarbiem ir saistītas ar šādiem aspektiem: mehāniskā pretestība un stabilitāte; drošība ugunsgrēka gadījumā; higiēna, veselība un vide; izmantošanas drošība; aizsardzība pret troksni; enerģijas taupīšana un siltuma saglabāšana.

Komisija un komiteja, kas minēta 19. pantā, regulāri pārraudzīs un pārskatīs Eiropas tehnisko specifikāciju izmaiņas" [..].

6. Direktīvas 89/106 16. pantā ietverta šāda īpaša procedūra gadījumiem, ja būvizstrādājumiem nepastāv saskaņotās specifikācijas:

"1. Ja kādam konkrētam ražojumam nav 4. pantā definēto tehnisko specifikāciju, galamērķa dalībvalsts pēc pieprasījuma atsevišķos gadījumos uzskata ražojumu par atbilstošu valstī spēkā esošajiem tiesību aktiem, ja tas izturējis testus un inspekciju, ko veikusi apstiprināta iestāde ražotājā dalībvalstī atbilstoši galamērķa dalībvalstī spēkā esošajām metodēm vai metodēm, ko minētā dalībvalsts atzinusi par līdzvērtīgām.

2. Ražotāja dalībvalsts informē galamērķa dalībvalsti, saskaņā ar kuras noteikumiem veicami testi un inspekcija, par iestādi, kuru tā paredzējusi apstiprināt šim mērķim. Galamērķa dalībvalsts un ražotāja dalībvalsts sniedz viena otrai visu vajadzīgo informāciju. Pēc šīs informācijas apmaiņas ražotāja dalībvalsts apstiprina šādi izraudzīto iestādi. Ja dalībvalstij ir bažas, tā pamato savu nostāju un informē Komisiju.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka izraudzītās iestādes cita citai sniedz visu vajadzīgo palīdzību.

4. Ja kāda dalībvalsts konstatē, ka apstiprinātā iestāde neveic testus un inspekciju atbilstoši valsts tiesību aktiem, tā ziņo par to dalībvalstij, kurā iestāde ir apstiprināta. Minētā dalībvalsts pieņemamā termiņā informē ziņotāju dalībvalsti par šajā sakarā paveikto. Ja ziņotāja dalībvalsts neuzskata, ka paveiktais ir pietiekams, tā var aizliegt attiecīgo ražojumu laist tirgū un izmantot vai var attiecināt uz to īpašus nosacījumus. Par to tā informē pārējās dalībvalstis un Komisiju".

7. Atbilstoši Direktīvas 89/106 17. pantam:

"Galamērķa dalībvalstis atbilstības ziņojumus un apliecinājumus, ko sniegusi ražotāja dalībvalsts saskaņā ar procedūru, kura minēta 16. pantā, uzskata par līdzvērtīgiem to atbilstošajiem valsts dokumentiem."

8. Lēmums Nr. 3052/95/EK ietver informēšanas procedūru par dalībvalstu veiktiem

pasākumiem, kas ierobežo preču brīvu apriti Kopienā [4]. Šī Lēmuma 1. pantā ir paredzēts:

"Ja dalībvalsts veic pasākumus, lai nepieļautu kāda konkrēta citā dalībvalstī likumīgi izgatavota vai izplatīta ražojuma modeļa vai tipa brīvu apriti vai laišanu tirgū, tā attiecīgi paziņo Komisijai, ja šā pasākuma tiešas vai netiešas sekas ir:

— vispārējs šo preču aizliegums,

— atteikšanās atļaut laist šīs preces tirgū,

— attiecīgā ražojuma modeļa vai tipa pārveide, pirms to laiž vai tam ļauj atrasties tirgū,

— preču izņemšana no tirgus."

4 — Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 13. decembra Lēmums Nr. 3052/95/EK, ar ko nosaka informācijas apmaiņas procedūru par valsts pasākumiem, atkāpjoties no preču brīvas aprites principa Kopienā (OV L 321, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "Lēmums Nr. 3052/95").

9. Lēmuma Nr. 3052/95 3. panta 2. punktā ir paredzēts, ka šis paziņošanas pienākums cita starpā neattiecas uz pasākumiem, kas veikti tikai Kopienas veikto pasākumu saskaņošanas dēļ, un pasākumiem, par kuriem Komisijai ir paziņots saskaņā ar īpašiem noteikumiem.

10. Lēmuma Nr. 3052/95 4. panta 1. un 2. punktā ir noteikts, ka paziņošana, kas minēta 1. pantā, ir jāveic pietiekami detalizēti, kā arī skaidrā un saprotamā veidā un ka būtiskā informācija ir jādara zināma 45 dienu laikā no pasākuma pieņemšanas datuma.

B — *Valsts tiesības*

11. Saskaņā ar Portugāles Vispārējo pilsētbūvniecības noteikumu, kas pieņemti ar 1951. gada 7. augusta Likumu Nr. 38/382 (*Regulamento Geral das Edificações Urbanas*; turpmāk tekstā — "Likums Nr. 38/382"), 17. pantu tādu jaunu materiālu vai metožu izmantošanai būvniecībā, kam trūkst oficiālas specifikācijas un kas nav bijuši pietiekami izmantoti praksē, iepriekš ir jāsaņem Valsts civilās inženierijas laboratorijas (*Laboratório Nacional de Engenharia Civil*, turpmāk tekstā — "*LNEC*") atzinums.

12. Atbilstoši diviem 1970. gada 2. novembra un 1971. gada 7. aprīļa ministrijas rīkojumiem (turpmāk tekstā — "ministrijas rīkojumi") ūdens apgādes tīklā var izmantot tikai tādus plastmasas materiālus, kurus par atbilstošiem ir atzinusi *LNEC*.

III — Fakti un procedūra

13. 2000. gada aprīlī Komisija no kāda Portugāles uzņēmuma saņēma sūdzību par to, ka uzraudzības iestāde, sabiedrība *Empresa Pública de Águas Livres de Lisboa SA* (turpmāk tekstā — "*EPAL*"), tai atteikusies izdot vajadzīgo atļauju no Itālijas un Spānijas importētu polietilēna cauruļu ierīkošanai būves cauruļu sistēmā, jo *LNEC* nebija šīs caurules atzinusi par atbilstošām. Saskaņā ar sūdzības iesniedzēja informāciju caurules bija atzītas par atbilstošām abās šajās valstīs un tām bija atbilstības sertifikāti, ko attiecīgi bija izsniedzis *Istituto Italiano dei Plastici* (turpmāk tekstā — "*IIP*") un *Asociación Española de Normalización y Certificación* (turpmāk tekstā — "*AENOR*"). Tāpēc tā vērsās pie *LNEC*, lūdzot izdot apliecinājumu šo sertifikātu atzīšanai. Tomēr 2000. gada 26. maija vēstulē *LNEC* paziņoja iesniedzējam, ka tā lūgums bija jānoraida, jo *IIP* nebija ne Eiropas būvtehniskās standartizācijas savienības (*Union européenne pour l'agrément technique dans la construction*, turpmāk tekstā — "*UEATC*") dalībniece, ne arī piederēja pie citām organizācijām, ar kurām *LNEC* attiecīgajā jomā bija noslēgts sadarbības līgums [5].

14. Komisija 2000. gada 12. septembra brīdinājuma vēstulē un vēlāk arī 2001. gada 16. maija argumentētajā atzinumā paziņoja Portugāles iestādēm, ka, saskaņā ar Likuma Nr. 38/382 17. pantu pakļaujot no citām dalībvalstīm importētas polietilēna caurules atbilstības pārbaudes procedūrai, neņemot vērā citās dalībvalstīs izdotus atbilstības sertifikātus, tā nebija izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek EKL 28. un 30. pants. Turklāt, neziņojot par šo pasākumu Komisijai, tā nebija izpildījusi arī tos pienākumus, ko tai uzliek Lēmuma Nr. 3052/95 1. pants un 4. panta 2. punkts. Uzskatīdama, ka paskaidrojumi par šīs procedūras atbilstību pienākumiem, ko tai uzliek Kopiena, bija nepietiekami, Komisija, 2003. gada 2. oktobrī iesniedzot prasības pieteikumu, cēla prasību atbilstoši EKL 226. pantam.

15. Komisijas prasījumi Tiesai ir:

1) atzīt, ka, saskaņā ar 1951. gada 7. augusta Likuma Nr. 38/382 17. pantu pakļaujot no

5 — *LNEC*, šķiet, neatsaucas uz sertifikātu, ko izdevis *AENOR*. Portugāles valdība min, ka šis sertifikāts netika iesniegts *LNEC*.

citām dalībvalstīm importētas polietilēna caurules atbilstības pārbaudes procedūrai, neņemot vērā citās dalībvalstīs izdotus atbilstības sertifikātus, un neziņojot par šo pasākumu Komisijai, Portugāles Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek EKL 28. un 30. pants, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 13. decembra Lēmuma Nr. 3052/95, ar ko nosaka informācijas apmaiņas procedūru par valsts pasākumiem, atkāpjoties no preču brīvas aprites principa Kopienā, 1. pants un 4. panta 2. punkts;

2) piespriest Portugāles Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

16. Komisija un Portugāles valdība savu nostāju tuvāk paskaidroja 2005. gada 9. jūnija tiesas sēdē.

IV — Vērtējums

17. Pirmais jautājums, kas jāizvērtē šajā lietā, ir par to, vai uz polietilēna cauruļu, kas izmantojamas ūdens cauruļvadu sistēmā, pārbaudes procedūru, kas noteikta Likuma Nr. 38/382 17. pantā un ministrijas rīkojumos, attiecas Direktīvas 89/106 noteikumi. Ja atbilde uz šo jautājumu ir noliedzoša, tad nākamais jautājums, kas jāizvērtē, ir — vai pārbaudes procedūra atbilst vai neatbilst EKL 28. un 30. pantam. Jautājums par atbilstību Lēmumā Nr. 3052/95 paredzētajai informēšanas procedūrai tiks aplūkots pēc tam.

A — *Direktīva 89/106*

18. Šajā jautājumā Komisija norāda, ka, lai gan attiecīgās polietilēna caurules ir "būvizstrādājumi" Direktīvas 89/106 1. panta 2. punkta nozīmē, uz tām neattiecas saskaņotie standarti šīs direktīvas 4. panta nozīmē. Tā kā uz šiem ražojumiem Portugālē neattiecas nekādi standarti vai tehniskās specifikācijas un sertifikācija, ko veic *LNEC*, attiecas uz ūdens cauruļvadu sistēmu kopumā, nevis uz caurulēm kā tādām, tad nav izpildīti Direktīvas 89/106 16. pantā paredzētās īpašās procedūras piemērošanas nosacījumi. Procedūras prasības attiecīgajām caurulēm, kas noteiktas Likuma Nr. 38/382

17. pantā un ministrijas rīkojumos, tāpēc ir jāpārbauda EKL 28. un 30. panta kontekstā.

19. Portugāles valdība uzskata, ka šajā lietā aplūkojamo valsts normu uzdevums ir īstenot Direktīvas 89/106 2. pantā noteiktos mērķus. Tā kā uz attiecīgajām caurulēm neattiecas ne saskaņotie standarti vai Eiropas tehniskais apstiprinājums, ne valsts tehniskās specifikācijas, kas atzītas Eiropas līmenī, Portugāles Republika ir tiesīga tām noteikt tādu atbilstības pārbaudes procedūru, kāda minēta Likuma Nr. 38/382 17. pantā un ministrijas rīkojumos.

20. Ja saskaņā ar Tiesas judikatūru dalībvalsts var nepieprasīt pārbaudes vai testus, ja tie jau ir veikti citā dalībvalstī, un to rezultāti tai ir pieejami, Portugāles valdība apgalvo, ka attiecībā uz būvizstrādājumiem šie principi ir noteikti īpašā procedūrā, kas paredzēta Direktīvas 89/106 16. pantā. Tomēr šajā lietā Itālijas Republika kā ražotāja dalībvalsts nepiemēroja 16. panta procedūru. Tā nepieprasīja informāciju par metodēm un kritērijiem, ko Portugāle piemēro polietilēna cauruļu un cauruļvadu sistēmu atbilstības pārbaudēs, ne arī informēja Portugāles valdību par to, kura Itālijas iestāde bija kompetenta apliecināt šo ražojumu atbilstību Portugāles noteikumiem. Šajos apstākļos *LNEC* nevarēja sadarboties ar *IIP*. Nolemt, ka attiecīgās caurules ir atbilstošas, balstoties tikai uz *IIP* izdotu sertifikātu, līdzinātos uzskatam, ka Portugāles Republikai būtu jāatzīst visi sertifikāti, neskatoties uz to, kāda iestāde tos ir izdevusi, un uz garantijām attiecīgo preču piemērotībai. Tieši to ir iecerēts novērst ar Direktīvu 89/106.

21. Tomēr tā neapgalvo, ka tai atbilstoši direktīvas 16. pantam būtu tiesības neielaist tirgū būvizstrādājumus, uz kuriem neattiecas valsts tehniskās specifikācijas, ja tās nav apstiprinātas saskaņā ar procedūru, kas noteikta šajā pantā.

22. Portugāles valdība piebilst, ka saskaņā ar Direktīvas 89/106 17. pantu tai nav pienākuma akceptēt ziņojumus un apliecinājumus, ko izsniegušas citas dalībvalstis, ja vien tos nav izsniegušas šo dalībvalstu kompetentās iestādes, ko tā ir atzinusi kā galamērķa dalībvalsts, un ja vien tie nav sagatavoti saskaņā ar valstī spēkā esošām tiesību normām vai tiesību normām, ko tā atzinusi par līdzvērtīgām.

23. Vispirms jāizvērtē Portugāles valdības apgalvojums, ka atbilstības pārbaudes procedūras mērķis ir īstenot Direktīvas 89/106 2. pantu, kas uzliek dalībvalstīm par pienākumu veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka būvizstrādājumus var laist tirgū vienīgi tad, ja tie ir piemēroti paredzētajiem mērķiem, tas ir, tiem piemīt tādi raksturlielumi, ka būvdarbi, kuros tos iekļauj, montē, izmanto vai ierīko, ja tie ir pareizi projektēti un būvēti, atbilst direktīvas 3. pantā minētajām pamatprasībām. Pēc tās domām, šis ir Direktīvas 89/106 galvenais mērķis, lai gan tā atzīst, ka tajā arī ir paredzēts saskaņot ēku un būvdarbu būtisko prasību ievērošanu ar preču brīvu apriti.

24. Šis arguments mani nepārliecina, un es patiesi uzskatu, ka Direktīvas 89/106 galvenais mērķis ir radīt vajadzīgo ietvaru, lai liberalizētu būvizstrādājumu tirdzniecību Kopienā.

25. Direktīva 89/106 tika pieņemta, pamatojoties uz EK līguma 100.a pantu (jaunajā redakcijā pēc grozījumiem — EKL 95. pants), acīmredzami kā daļa no programmas, kuras mērķis bija līdz 1992. gadam pabeigt iekšējā tirgus izveidošanu [6]. Kā norādīts direktīvas preambulā, dalībvalstīm uzliktās prasības attiecībā uz tādiem ēku un inženiertehnisko būvdarbu aspektiem kā drošība, izturīgums un enerģijas ekonomija tieši ietekmē būvizstrādājumu īpašības un tās ir iekļautas valsts ražojumu standartos. Atšķirības dalībvalstīs piemērotajos standartos apgrūtina šo ražojumu tirdzniecību Kopienā [7].

26. Direktīvas 89/106 galvenais mērķis ir novērst šos ierobežojumus, izveidojot nosacījumus, saskaņā ar kuriem Kopienas ietvaros būvizstrādājumi var tikt brīvi tirgoti. Tam izmantotā metode ir vienotu Kopienas kritēriju izveidošana pamatprasībām, kas jāpiemēro būvēm un būvdarbiem, kuros tiek izmantoti būvizstrādājumi. Šīs prasības ir noteiktas direktīvas 3. pantā kopā ar I pielikumu. Pamatprasības, kas ir noteiktas vispārīgi, praksē tiek ieviestas ar būvizstrādājumu tehnisko specifikāciju palīdzību. Tās ietver a) saskaņotos standartus un valstu standartus, ar ko tos transponē, b) Eiropas tehniskos apstiprinājumus un c) valsts teh-

6 — Skat. direktīvas preambulas ceturto apsvērumu: "Tā kā 71. punkts Baltajā grāmatā par iekšējā tirgus izveidi, ko 1985. gada jūnijā apstiprinājusi Eiropadome, nosaka, ka atbilstoši vispārējai politikai īpašu uzmanību pievērsīs dažām nozarēm, tostarp būvniecībai; tā kā pēc tam, kad tehniskie šķēršļi būvniecības nozarē būs samazināti tiktāl, ka tos vairs turpmāk nevar samazināt, savstarpēji atzīstot visu dalibvalstu līdzvērtību, vajadzīga jauna pieeja, kas noteikta Padomes 1985. gada 7. maija rezolūcijā, kura paredz noteikt pamatprasības attiecībā uz drošību un citiem aspektiem, kas ir svarīgi saistībā ar vispārējo labklājību un nemazina pastāvošo un vajadzīgo aizsardzības līmeni dalibvalstīs."

7 — Skat. direktīvas preambulas otro un trešo apsvērumu.

niskās specifikācijas, kas Kopienas līmenī (turpmāk tekstā — "tehniskās specifikācijas") atzītas par atbilstošām pamatprasībām (Direktīvas 89/106 4. pants). Dalībvalstīm ir jāuzskata, ka būvizstrādājumi, kas atbilst šīm tehniskajām specifikācijām un tātad var būt apzīmēti ar EK zīmi, nodrošinās, ka darbi, kuros tos izmanto, atbildīs pamatprasībām, ja tie būs pareizi projektēti. Saskaņā ar Direktīvas 89/106 6. panta 1. punktu dalībvalstis savā teritorijā nekavē tādu ražojumu brīvu apriti, laišanu tirgū vai izmantošanu, kuri atbilst šīs direktīvas noteikumiem.

27. Runājot par ražojumiem, kas neietilpst šajā sistēmā, jo tie neatbilst Direktīvas 89/106 4. panta 2. punktā minētajām tehniskajām specifikācijām, direktīvas 6. panta 2. punktā paredzēts, ka dalībvalstis savā teritorijā ļauj tos laist tirgū, ja tie atbilst valsts tiesību aktiem, kas ir saskaņā ar Līgumu, līdz tam laikam, kad Eiropas tehniskās specifikācijas paredzēs ko citu. Turklāt direktīvas 16. pantā šiem ražojumiem paredzēta īpaša procedūra, paredzot nosacījumus, kad galamērķa dalībvalstij šāds citā dalībvalstī izgatavots ražojums ir jāuzskata par atbilstošu valstī spēkā esošajām tiesību normām.

28. Direktīvā 89/106 noteiktā mehānisma apraksts ir domāts, lai demonstrētu, ka direktīvas pamatmērķis nav nodrošināt 3. panta pamatprasību izpildi kā tādu. Šo prasību pieņemšana būvēm un būvdarbiem drīzāk ir vērsta uz vienotu kritēriju izveidošanu attiecībā uz aizsargājamajām interesēm, tādējādi novēršot būvizstrādājumu tirdzniecības ierobežojumus, kas pretējā gadījumā var rasties sakarā ar atšķirībām dažādu dalībvalstu aizsardzības līmeņos. Nepieciešamība nodrošināt pamatprasību izpildi pati par sevi nevar tikt izmantota, lai attaisnotu valsts pasākumus, kas ierobežo tādu būvizstrādājumu importu un izmantošanu, kuri neietilpst 26. punktā aprakstītajā mehānismā. Tāpēc šādi pasākumi, ieskaitot Portugāles piemēroto polietilēna cauruļu atbilstības pārbaudes procedūru, jāpārbauda saskaņā ar Direktīvas 89/106 6. panta 2. punktu un 16. pantu.

29. Tā kā Direktīvas 89/106 16. pants ir konkrētāka norma, tas jāapskata vispirms. Šajā normā ietvertā īpašā procedūra ražojumiem, uz kuriem neattiecas tehniskās specifikācijas, uzliek galamērķa dalībvalstīm par pienākumu uzskatīt, ka ražojums atbilst valstī spēkā esošajiem tiesību aktiem, ja tas izturējis testus un inspekciju, ko ražotājā dalībvalstī veic apstiprināta iestāde atbilstoši galamērķa dalībvalstī spēkā esošajām metodēm vai metodēm, ko minētā dalībvalsts atzinusi par līdzvērtīgām. Ražotāja dalīb-

valsts informē galamērķa dalībvalsti, saskaņā ar kuras noteikumiem veicami testi un inspekcija, par iestādi, kuru tā paredzējusi apstiprināt šim mērķim. Abas dalībvalstis sniedz viena otrai visu šai procedūrai vajadzīgo informāciju.

30. Šķiet, ka gan Komisija, gan Portugāles Republika piekrīt, ka esošās lietas apstākļos šai īpašajai procedūrai nav nozīmes vai nu tāpēc, ka tā nav piemērojama, vai arī pavisam vienkārši tāpēc, ka tā nebija nepiemērota. Komisija norāda, ka Portugālē attiecīgajām polietilēna caurulēm nepastāv specifikācijas, ko varētu izmantot par atskaites punktu testiem, kuri varētu būt veikti Spānijā un Itālijā. Portugāles valdība arī atzīst šo faktu un piebilst, ka sertifikāti, ko iesniedza atzīšanai, attiecās vienīgi uz caurulēm, nevis uz ūdens cauruļvadu sistēmu. Tā norāda arī, ka, lai gan ražotājai dalībvalstij jāinformē galamērķa dalībvalsts par apstiprinātām iestādēm, kas veic attiecīgos testus un inspekcijas, attiecīgo valstu iestāžu starpā šādi sakari nav izveidoti.

31. Ņemot vērā abu lietas dalībnieku sniegtos apsvērumus, neuzskatu par vajadzīgu turpmāk kavēties pie Direktīvas 89/106 16. panta nozīmes, izvērtējot Portugāles iestāžu atteikuma ļaut izmantot attiecīgās polietilēna caurules saderību ar Kopienu tiesībām.

32. Kaut gan Komisija savā prasības pieteikumā Tiesai to nav minējusi, tiesas sēdē radās jautājums par to, vai saskaņā ar Direktīvas 89/106 6. panta 2. punktu Portugāles iestādēm nebija pienākums atļaut izmantot polietilēna caurules, kas ir apstiprinātas gan Itālijā, gan Spānijā. Kā minēts iepriekš, šajā pantā ir paredzēts, ka "dalībvalstis savā teritorijā [..] ļauj laist tirgū ražojumus, uz kuriem neattiecas 4. panta 2. punkts, ja tie atbilst valsts normatīvajiem un administratīvajiem aktiem, kas ir saskaņā ar Līgumu, līdz tam laikam, kad Eiropas tehniskās specifikācijas [..] neparedz ko citu".

33. Pārbaudot rūpīgāk, šī norma šķiet diezgan divdomīga, jo nav pilnībā skaidrs, uz kuriem "valsts normatīvajiem un administratīvajiem aktiem, kas ir saskaņā ar Līgumu", tie attiecas. Vai šis formulējums attiecas uz ražotājas dalībvalsts (Itālija un Spānija), uz galamērķa dalībvalsts (Portugāle) vai faktiski uz to abu tiesību aktiem?

34. Ja ir domāti tikai ražotājas dalībvalsts tiesību akti, tas nozīmētu, ka režīms neregulētajiem ražojumiem būtu daudz liberālāks nekā tiem ražojumiem, kas atbilst tehniskajām specifikācijām un kam ir EK zīme. Šāda interpretācija radītu arī neatbilstību direktīvas 16. panta īpašajai procedūrai, kas paredz, ka testi un inspekcijas ražotājā dalībvalstī ir veicami atbilstoši galamērķa dalībvalstī spēkā esošajām metodēm.

35. Ja turpretim ir domāti galamērķa dalībvalsts tiesību akti, tad tiek apgalvots acīmredzamais — ražojumus, kas atbilst valstī spēkā esošajiem tiesību aktiem, ir atļauts laist valsts tirgū.

36. Tāpēc secinu, ka formulējums "valsts normatīvajiem un administratīvajiem aktiem, kas ir saskaņā ar Līgumu" Direktīvas 89/106 6. panta 2. punktā ir jāsaprot tā, ka tas attiecas uz visiem valsts tiesību aktiem, ko piemēro ražojumam. Tie ietver ražotājas dalībvalsts tiesību aktus attiecībā uz ražošanu un laišanu tirgū šajā dalībvalstī un galamērķa dalībvalsts tiesību aktus attiecībā uz attiecīgā ražojuma pārdošanu un izmantošanu šajā dalībvalstī. Šādas tiesību normas var piemērot ražojumiem, uz kuriem neattiecas tehniskās specifikācijas, ar nosacījumu, ka tās atbilst pienākumiem, kas noteikti EKL 28. un 30. pantā.

B — *EKL 28. un 30. pants*

37. Komisija apgalvo, ka prasība preci iepriekš atzīt par atbilstošu ir jāuzskata par pasākumu, kam ir līdzvērtīga iedarbība kvantitatīviem importa ierobežojumiem EKL 28. panta nozīmē. Mēģinot attaisnot pasākumus, Portugāles iestādes nav pārliecinoši izskaidrojušas, kā attiecīgo cauruļu izmantošana varētu apdraudēt cilvēku veselību un dzīvību. Tās tikai norāda, ka piedevas, kas izmantotas plastmasā, no kuras izveidotas caurules, var nonākt ūdenī, kas tek pa caurulēm.

38. Lai gan dalībvalstis var pakļaut jau citā dalībvalstī sertificētus ražojumus jaunai atbilstības pārbaudes procedūrai, Komisija norāda, ka to pienākums ir veicināt pārbaužu atvieglošanu tirdzniecībā Kopienas ietvaros. Tas norāda uz to, ka valsts iestādēm nav tiesību bez vajadzības pieprasīt tehniskas vai ķīmiskas analīzes, laboratoriskas pārbaudes, ja tās jau ir veiktas citā dalībvalstī un ja to rezultāti ir pieejami šīm iestādēm vai pēc to pieprasījuma var tikt nodoti to rīcībā [8]. Saskaņā ar Tiesas judikatūru valsts iestādēm ir pienākums ņemt vērā sertifikātus, ko izdevušas citu dalībvalstu atzītas sertifikācijas iestādes, pat ja tās nav *UEATC* locekles, un, ja tās uzskata, ka tām trūkst informācijas, lai novērtētu šādus sertifikātus, — sazināties ar šādām iestādēm.

8 — 1981. gada 17. decembra spriedums lietā 272/80 *Frans-Nederlandse Maatschappij voor Biologische Producten* (*Recueil*, 3277. lpp., 14. punkts).

39. Komisija turklāt uzskata, ka nav samērīgi atteikties apstiprināt attiecīgās caurules, pamatojoties uz to, ka valsts normatīvajos aktos ir paredzēts apstiprināt tikai cauruļvadu sistēmas, nevis atsevišķas caurules. Atbilstības pārbaudes procedūra, ko piemēro tikai caurulēm, tāpat dotu iespēju atklāt tādas saindēšanās draudus, ko izraisa cauruļu sastāvs. Visbeidzot, Portugāles iestāžu piemērotā procedūra neatbilst Tiesas judikatūrā noteiktajiem nosacījumiem, saskaņā ar kuriem, lai attaisnotu administratīvu iepriekšējas atļaujas izdošanas sistēmu, ar ko tiek ieviestas atkāpes no tādas pamatbrīvības kā preču brīva aprite, tai jābūt balstītai uz objektīviem, nediskriminējošiem kritērijiem, kas attiecīgajiem uzņēmumiem ir iepriekš zināmi un kas nosaka robežas valsts iestāžu rīcības brīvības izmantošanai, lai tās nevarētu to izmantot patvaļīgi [9].

40. Portugāles valdība ir informēta par Tiesas judikatūru, saskaņā ar kuru gadījumā, ja valsts tiesības nav saskaņotas, brīvas aprites šķēršļi Kopienā, ko rada būtiskas atšķirības valstu tiesību aktos attiecībā uz attiecīgo ražojumu tirdzniecību, jāpieņem tiktāl, ciktāl šīs normas ir atzīstamas par vajadzīgām, lai izpildītu tādas imperatīvas prasības kā sabiedrības veselības aizsardzība, patērētāju aizsardzība un vides aizsardzība. Tomēr Direktīva 89/106 paredz ne tikai to, ka šajā jomā vajadzīga saskaņošana, tā arī dalībvalstīm uzliek par pienākumu garantēt būvniecības drošību, uzraugot to materiālu piemērotību, ko izmanto šajās ēkās. Tāpēc direktīvā konkrēti izpaužas EKL 28. un 30. panta vispārējais princips, kas noteic, ka dalībvalstis nedrīkst veikt pasākumus, kas ierobežo citā dalībvalstī likumīgi izgatavotu preču brīvu apriti, izņemot, ja tie ir vajadzīgi un piemēroti, lai atbilstošā veidā nodrošinātu konkrētas imperatīvas prasības. Prasības, kas noteiktas Portugāles tiesībās par polietilēna cauruļu izmantošanu, nav nesamērīgas, un tās neietver netiešu citu dalībvalstu būvizstrādājumu diskrimināciju.

41. Šajā lietā ir būtiski, ka Portugāles atbilstības pārbaudes iestāde *LNEC* atteicās atzīt sertifikātus, ko attiecīgajām polietilēna caurulēm bija izdevusi vismaz *IIP*. Šis atteikums galvenokārt bija balstīts uz to, ka *IIP* nav *UEATC* locekle un ka turklāt tai nebija sadarbības līguma ar *LNEC*. Komisijas prasība neattiecas ne uz metodēm, ko *LNEC* piemēro attiecīgo ražojumu apstiprināšanai, ne arī uz standartiem, ko šī iestāde šajā kontekstā piemēro. Šīs lietas materiālos patiešām nav norādes uz to, ka šie standarti pastāv.

9 — 2002. gada 22. janvāra spriedums lietā C-390/99 *Canal Satélite Digital* (*Recueil*, I-607. lpp., 35. punkts).

42. Jāatgādina, ka uz šīs lietas ražojumiem neattiecas Direktīvas 89/106 4. pantā paredzētie reglamentējošie noteikumi, tādējādi atbilstoši direktīvas 6. panta 2. punktam vispārējie principi, kas izstrādāti saskaņā ar EKL 28. un 30. pantu par preču brīvu apriti attiecas uz valsts pasākumiem saistībā ar šiem ražojumiem. Šie principi ir labi konstatēti un apkopoti iepriekš aprakstītajos Komisijas un Portugāles valdības apsvērumos.

43. Galvenais pieņēmums, kas ir EKL 28. panta pamatā, ir — ka preces, kas ir likumīgi izgatavotas vai izplatītas vienā dalībvalstī, principā ir jāļauj tirgot visās dalībvalstīs. Tomēr ir atzīts arī tas, ka saskaņā ar zināmiem nosacījumiem, lai aizsargātu fundamentālas sabiedrības intereses, dalībvalstis ir tiesīgas pieņemt un piemērot pasākumus, kas var ierobežot Kopienas iekšējo tirdzniecību. Katrā lietā valsts kompetentajām iestādēm ir jāpierāda, ka šādi noteikumi vai administratīvā prakse ir vajadzīga, lai iedarbīgi aizsargātu EKL 30. pantā minētās intereses vai imperatīvās prasības, un vajadzības gadījumā, ka attiecīgo ražojumu tirdzniecība var apdraudēt sabiedrības veselību [10].

44. Ir skaidrs, ka prasība attiecīgo ražojumu iepriekš atzīt par atbilstošu un citā dalībvalstī izdotu sertifikātu, kas apliecina šī ražojuma kvalitāti vai tā piemērotību noteiktam izmantošanas veidam, atzīšana ierobežo pieeju importējošās dalībvalsts tirgum. Tāpat tas ir tad, kad apstiprināšanas vai atzīšanas pieteikumi tiek noraidīti. Šādas prasības tāpēc ir pasākumi ar importa kvantitatīvajiem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību EKL 28. panta nozīmē [11].

45. Atbilstības pārbaudes procedūra, kas noteikta Likuma Nr. 38/382 17. pantā, ir paredzēta, lai garantētu ēkās un būvdarbos izmantojamo materiālu drošību, un tāpēc tā kalpo arī sabiedrības veselības aizsardzības interesēm. Tāpēc var pieņemt, ka atbilstības pārbaudes prasību jaunu būvmateriālu vai metožu izmantošanai būvniecībā var attaisnot saskaņā ar EKL 30. pantu.

46. Tomēr arī šādam valsts pasākumam ir jāatbilst nepieciešamības un samērīguma nosacījumiem. Komisija ir atsaukusies uz Tiesas judikatūru, saskaņā ar kuru dalībvalstīm ir jāveicina pārbaužu atvieglošana tirdzniecībā Kopienas ietvaros [12]. No šī pienākuma, ko paredz arī EKL 10. pants, izriet, ka valsts iestādēm nav tiesību pieprasīt testu un analīžu atkārtotu izdarīšanu un ir jāatzīst tādi atbilstības pārbaudes procedūru rezultāti, ko

10 — 2003. gada 19. jūnija spriedums lietā C-420/01 Komisija/Itālija (*Recueil*, I-6445. lpp., 30. punkts).

11 — Skat. 2003. gada 8. maija spriedumu lietā C-14/02 *ATRAL* (*Recueil*, I-4431. lpp., 62. un 63. punkts).

12 — Skat. iepriekš 38. punktu.

veikušas atzītas un apstiprinātas iestādes citās dalībvalstīs. Lai pareizi izpildītu šo pienākumu, gan valsts iestādei, kurai ir iesniegts pieteikums ražojuma atbilstības atzīšanai vai citas dalībvalsts atbilstības pārbaudes iestādes izdota sertifikāta atzīšanai, gan atbilstības pārbaudes iestādei, kura ir apstiprinājusi ražojumu un izdevusi sertifikātu šim ražojumam, ir aktīvi jārīkojas. Galu galā šīm iestādēm ir vieglāk iegūt vajadzīgo informāciju nekā atsevišķiem iesniedzējiem, kas vēlas pārdot vai izmantot attiecīgos ražojumus. Tās ir ne tikai labāk nodrošinātas, lai atbilstoši sazinātos ar līdzīgām iestādēm citās dalībvalstīs, bet tieši tās nosaka, kāda informācija tām ir vajadzīga par tās atbilstības pārbaudes iestādes statusu, kura ir apstiprinājusi attiecīgo ražojumu un izsniegusi sertifikātu, un šīs iestādes piemērotajām metodēm un standartiem.

47. Citiem vārdiem sakot, atbilstības pārbaudes iestādēm ir savā starpā konstruktīvi jāsadarbojas, lai atvieglotu procedūras, kas jāievēro, lai iegūtu pieeju importējošās dalībvalsts tirgum, neatkarīgi no piederības visaptverošām organizācijām vai formāliem sadarbības līgumiem. Gadījumos, kad ražojumu jau ir apstiprinājusi dalībvalstu atzīta iestāde, pienākumu pierādīt izmantoto metožu un piemēroto standartu līdzvērtību nevar uzlikt uzņēmējam.

48. Šajā gadījumā no lietas materiāliem izriet, ka *LNEC* atteicās atzīt *IIP* izsniegto sertifikātu tikai formālu iemeslu dēļ. Tā atsaucās uz to, ka *IIP* nav *UEATC* biedre, kuras locekle ir *LNEC*, un ka *LNEC* nav sadarbības līguma ar *IIP*. Katrā ziņā *LNEC* pati pēc savas iniciatīvas nevērsās pie Itālijas iestādēm, lai iegūtu informāciju, kas tai ļautu pēc būtības izvērtēt sertifikātu, ko tai iesniedzis uzņēmums. Tas vien jau var tikt uzskatīts par iepriekš aprakstītā sadarbības pienākuma pārkāpumu.

49. Var piebilst, ka tas, ka attiecīgās valsts tiesību normu prasības, pieļaujot tikai cauruļvadu sistēmas atbilstības atzīšanu kopumā, nevis atsevišķu cauruļu atbilstības atzīšanu, pārsniedz prasības, kas vajadzīgas būvniecības drošības un sabiedrības veselības aizsardzības mērķa īstenošanai. Lai gan var pieņemt, ka ir jānodrošina, lai ūdens cauruļvadu sistēma kopumā darbotos pareizi un droši, tas ir jānošķir no iespējas pārliecināties, vai sastāvdaļas ir piemērotas paredzētajiem mērķiem. Šis pēdējais aspekts nevar būt atkarīgs no sastāvdaļu apstiprināšanas sistēmas kontekstā.

50. Visbeidzot, Komisija norāda, ka Tiesa bieži ir lēmusi, ka, "lai administratīva iepriekšējas atļaujas izdošanas sistēma būtu attaisnojama pat tad, ja tā atkāpjas no pamatbrīvībām, tai katrā ziņā jābūt balstītai uz objektīviem, nediskriminējošiem kritērijiem, kas attiecīgajiem uzņēmumiem ir iepriekš zināmi un kas nosaka robežas valsts iestāžu rīcības brīvības izmantošanai, lai tās to nevarētu izmantot patvaļīgi" [13]. Likuma Nr. 38/382 17. pants, kurā paredzēts vienīgi, ka *LNEC* ir jāpārbauda jauni un iepriekš neizmantoti būvizstrādājumi un metodes, acīmredzami neizpilda šīs procesuālās prasības.

51. Trīs iepriekšējos punktos aprakstīto iemeslu dēļ secinu, ka Likuma Nr. 38/382 17. pants pārkāpj samērīguma principu un ka tāpēc tas nav saderīgs ar EKL 28. pantu.

C — *Lēmumā Nr. 3052/95 ietvertā informācijas apmaiņas procedūra*

52. Komisija apgalvo, ka *EPAL* atteikums apstiprināt cauruļu sistēmu bez *LNEC* izdota sertifikāta un pēdējā atteikums atzīt *IIP* izdoto sertifikātu veido "pasākumu" Lēmuma Nr. 3052/95 1. panta nozīmē un tāpēc tas bija jāpaziņo Komisijai 45 dienu laikā pēc tā pieņemšanas.

53. Portugāles valdība iebilst, ka, tā kā šis pasākums esot pieņemts, lai īstenotu pienākumus, ko uzliek Direktīva 89/106, no Lēmuma Nr. 3052/95 3. panta 2. punkta izriet, ka paziņošanas procedūra uz to neattiecas.

54. Saskaņā ar Lēmuma Nr. 3052/95 1. pantu: "Ja dalībvalsts veic pasākumus, lai nepieļautu kāda konkrēta citā dalībvalstī likumīgi izgatavota vai izplatīta ražojuma modeļa vai tipa brīvu apriti vai laišanu tirgū, tā attiecīgi paziņo Komisijai, ja šā pasākuma tiešas vai netiešas sekas ir vispārējs šo preču aizliegums, atteikšanās atļaut laist šīs preces tirgū, attiecīgā ražojuma modeļa vai tipa pārveide, pirms to laiž vai tam ļauj atrasties tirgū, vai preču izņemšana no tirgus". Saskaņā ar Tiesas sniegtu aprakstu "šis jēdziens ietver visus dalībvalsts veiktos pasākumus, izņemot tiesu nolēmumus, kuri ierobežo citā dalībvalstī likumīgi izgatavotu un izplatītu preču brīvu apriti, neatkarīgi no to formas vai iestādes, kas izlēmusi tos veikt" [14].

13 — 2002. gada 22. janvāra spriedums lietā C-390/99 *Canal Satélite Digital* (minēts 9. zemsvītras piezīmē, 35. punkts).

14 — 2002. gada 20. jūnija spriedums apvienotajās lietās C-388/00 un C-429/00 *Radiosistemi* (*Recueil*, I-5845. lpp., 68. punkts).

55. Šajā lietā *EPAL* un *LNEC* kopīgi pieņemtais lēmums faktiski aizliedza attiecīgo polietilēna cauruļu izmantošanu un ir jāuzskata par pasākumu Lēmuma Nr. 3052/95 1. panta nozīmē. Tā kā to nevar uzskatīt par pasākumu, kas pieņemts, lai izpildītu Direktīvu 89/106, tas nav atbrīvots no paziņošanas procedūras.

56. Tāpēc, 45 dienu laikā neziņojot Komisijai par pasākumu, kas pieņemts saistībā ar attiecīgajām polietilēna caurulēm, Portugāles Republika ir pārkāpusi pienākumus, ko tai uzliek Lēmuma Nr. 3052/95 1. pants.

V — Par tiesāšanās izdevumiem

57. Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Komisija ir prasījusi atlīdzināt tiesāšanās izdevumus. Tāpēc jāpiespriež Portugāles valdībai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

VI — Secinājumi

58. Tāpēc secinu, ka Tiesai būtu:

1) jāatzīst, ka, saskaņā ar 1951. gada 7. augusta Likuma Nr. 38/382 17. pantu pakļaujot no citām dalībvalstīm importētas polietilēna caurules atbilstības pārbaudes procedūrai, neņemot vērā šajās valstīs izdotus atbilstības sertifikātus, un neziņojot par šo pasākumu Komisijai, Portugāles Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek EKL 28. un 30. pants, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 13. decembra Lēmuma Nr. 3052/95/EK, ar ko nosaka informācijas apmaiņas procedūru par valsts pasākumiem, atkāpjoties no preču brīvas aprites principa Kopienā, 1. pants un 4. panta 2. punkts;

2) jāpiespriež Portugāles Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.